

Fytogeografie 3a

Vít Grulich

Areál

- areál - území, na němž je rozšířen určitý taxon
- hranice areálu - omezuje areál
- grafické znázornění - kartogram
- slovní popis složitý
- areálová formule
  - Meusel (Německo) - nepraktický

Zobrazení areálů

- shromáždění údajů o výskytu
  - herbáře
  - literární prameny
  - terén
- konstrukce map
  - grafická podoba
- vztahy areálů
  - vzájemné
  - k podmínkám prostředí

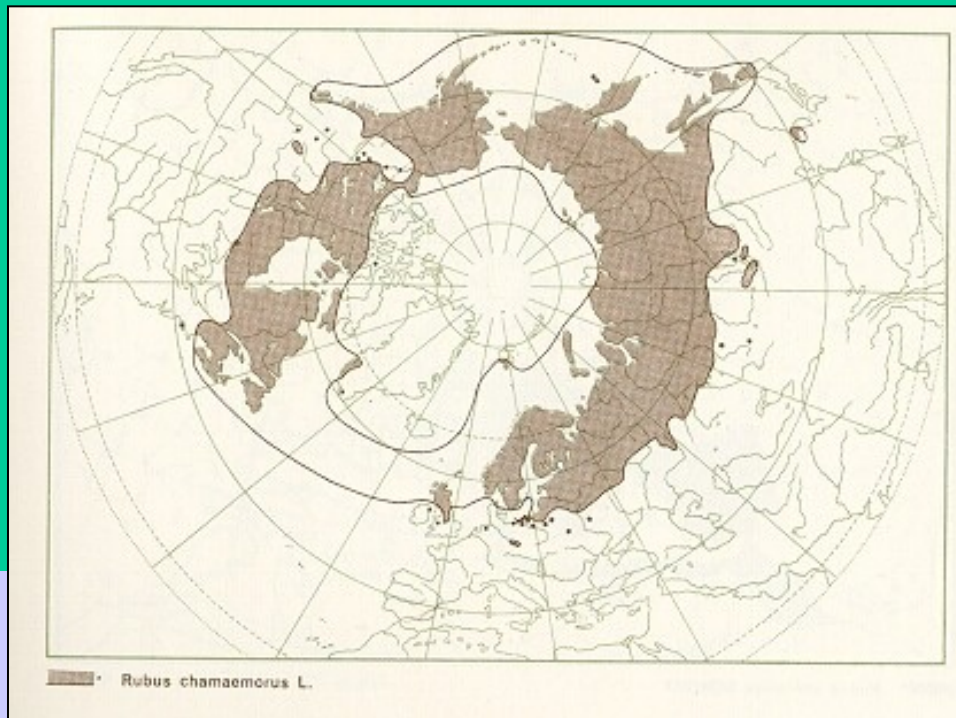
Typy zobrazení areálů

- bodové
  - nevýhoda při množství lokalit

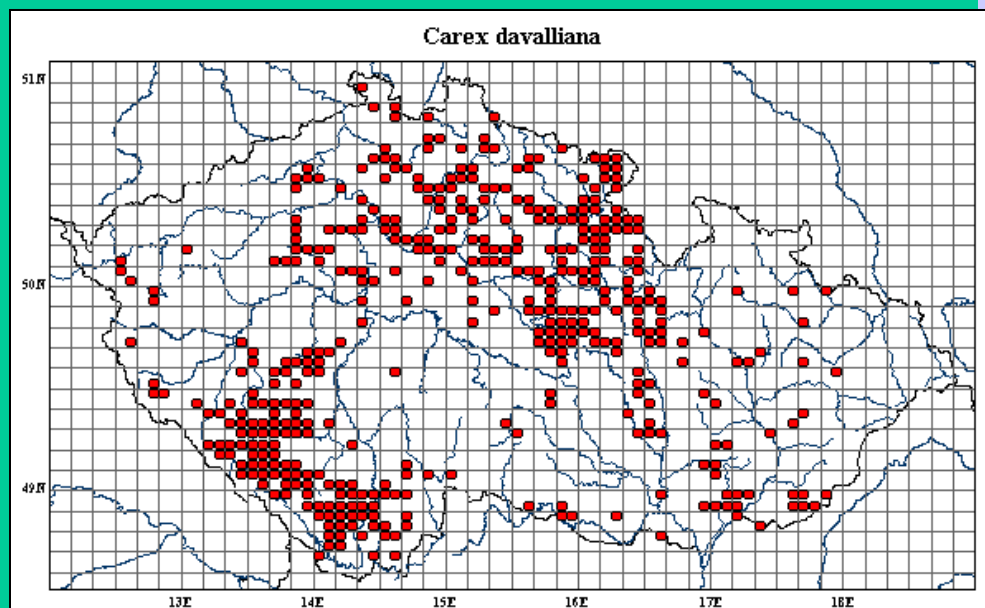
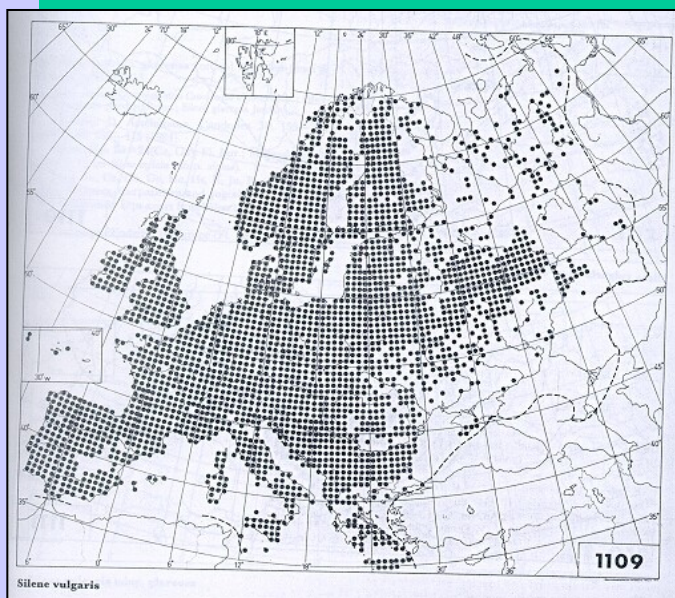
Typy zobrazení areálů

- obrysové
  - velká generalizace
  - nepostihuje vnitřní strukturu
- kombinace obrysového a bodového
  - snižuje nevýhody předchozích

Typy zobrazení areálů

- síťové
  - generalizace
  - závisí na volbě sítě
    - kilometrová
    - založená na souřadnicích

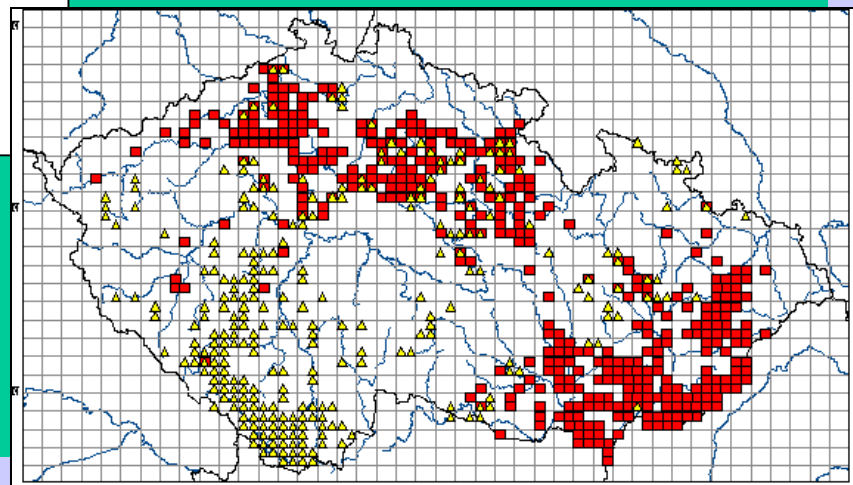
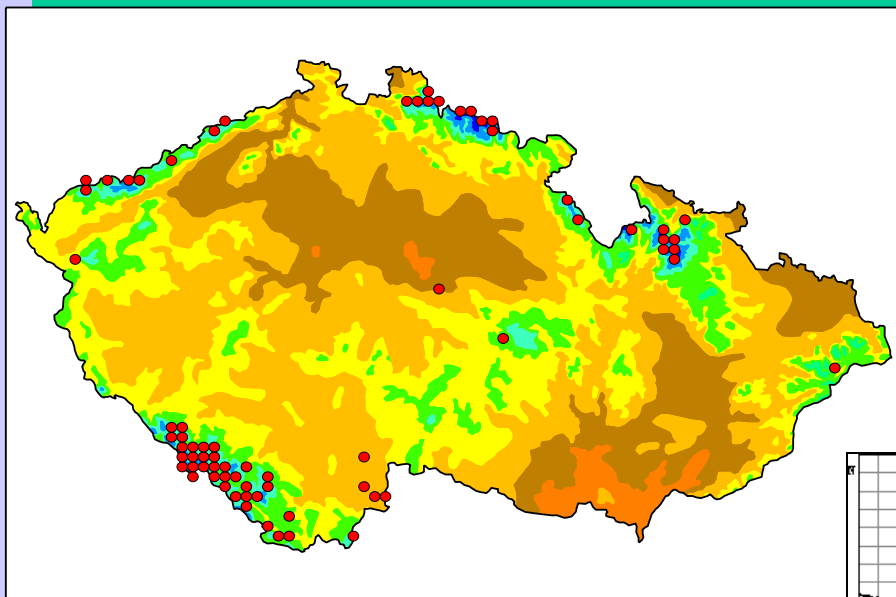

Možnosti síťových kartogramů

- snadné překrývání s jinými kartogramy

Carex pauciflora

Klasifikace areálů

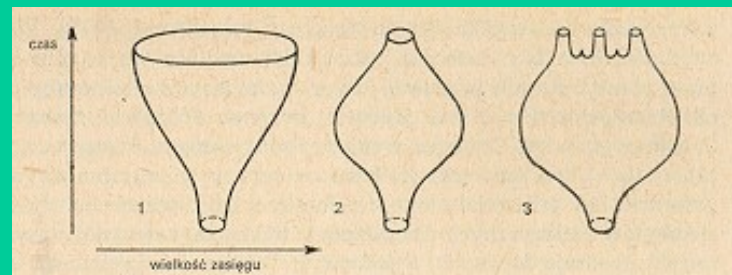
- primární (spontánní)
  - areál, na jehož charakter neměl člověk vliv
- sekundární
  - v průběhu vývoje se areál zvětšil (zpravidla vlivem člověka)
- sekundární spontánní
  - vliv člověka není patrný (zřejmý)
- sekundární adventivní
  - patrný neúmyslný vliv člověka
- sekundární kulturní
  - patrný úmyslný vliv člověka

Velikost areálů

- makroareál - (druhy eurychorní, makroareálofyty)
  - kosmopolitní a jiné velké
- mezoareál - (druhy mezochorní, mezoareálofyty)
  - na 1 kontinentu
- mikroareál - (druhy stenochorní, mikroareálofyty)
  - endemit, restant
    - oligotopní
    - monotopní

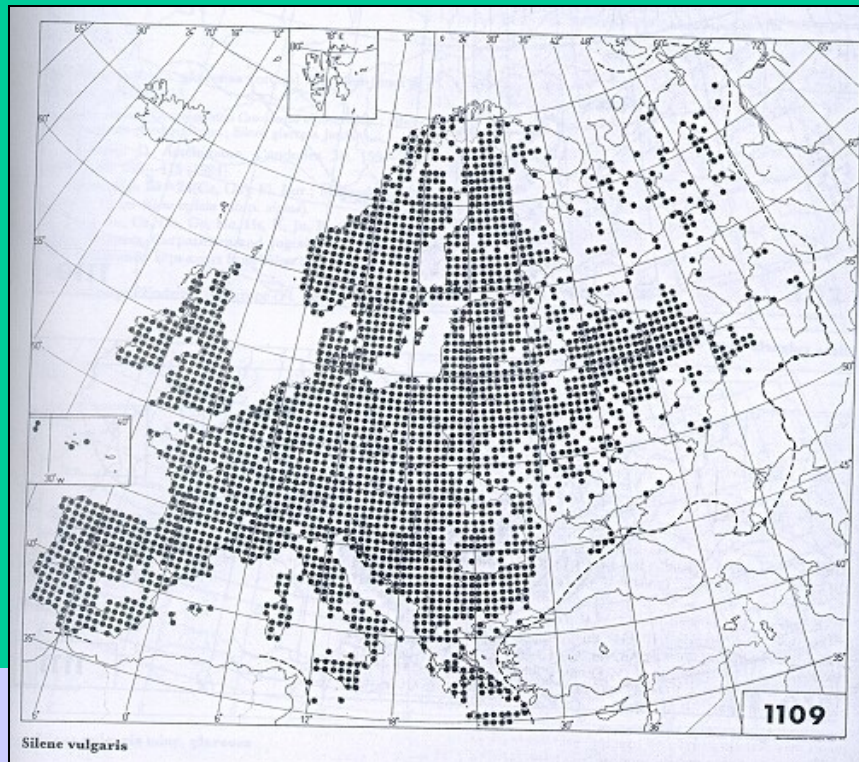
Dynamika areálů

- progresivní
  - zvětšuje se
- - regresivní
  - zmenšuje se
- reliktní
  - současný areál je zbytek původního, podstatně rozsáhlejšího

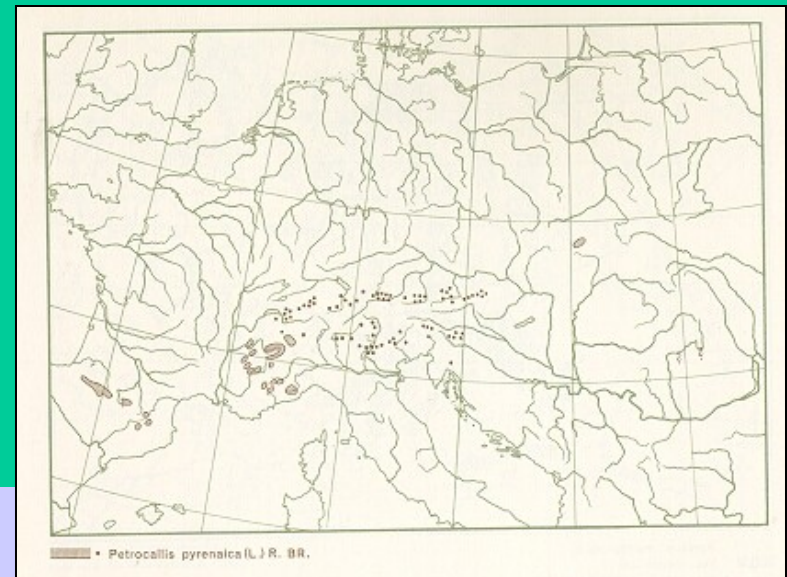
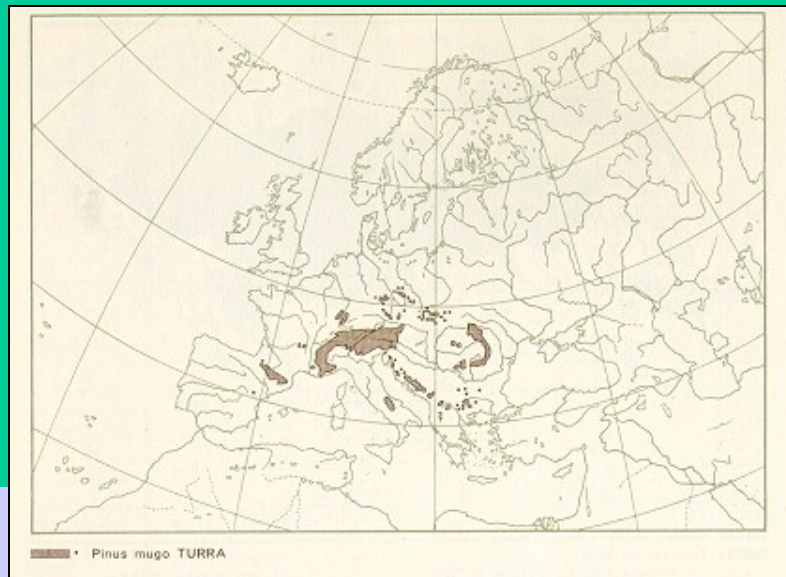
Vnitřní struktura areálů

- kontinuální (souvislý)
  - zpravidla na okraji disjunkce

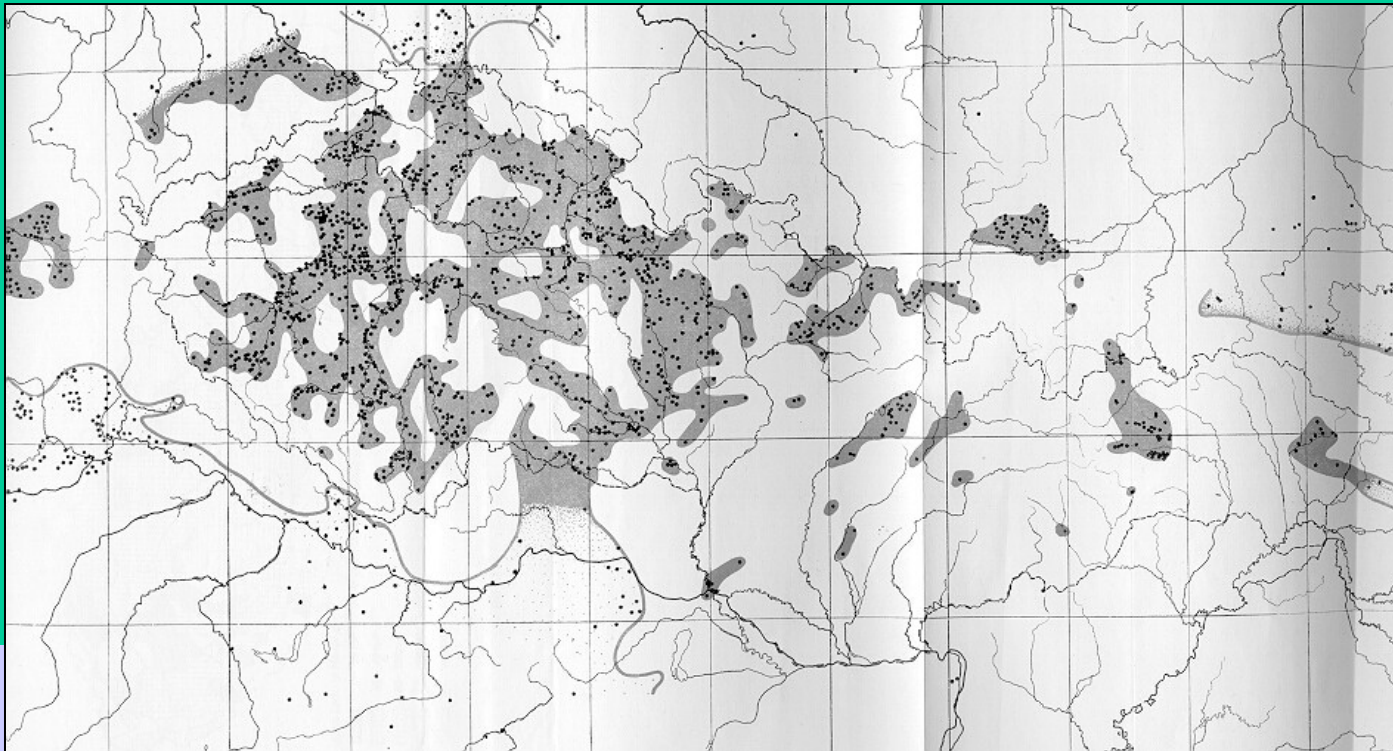
Diskontinuitní areály

- tvoří je arely
  - disjunktní
    - mezi arely nejsou vhodné podmínky pro existenci taxonu
      - středoevropské oreofyty

Diskontinuitní areály

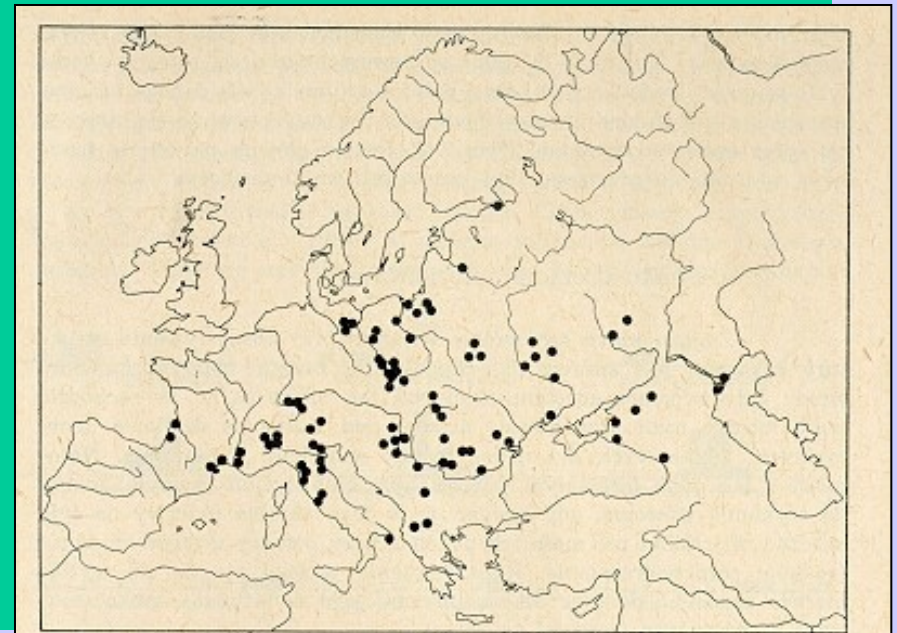
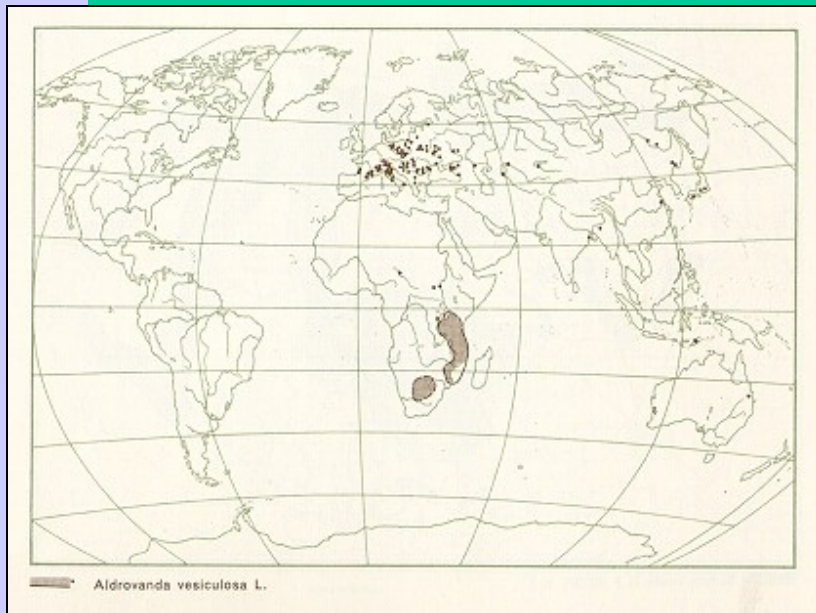
- sejunktní
  - mezi arely jsou vhodné podmínky pro existenci taxonu
    - *Hepatica*

Disperzní areály

- skládají se z jednotlivých lokalit
  - *Aldrovanda vesiculosa*

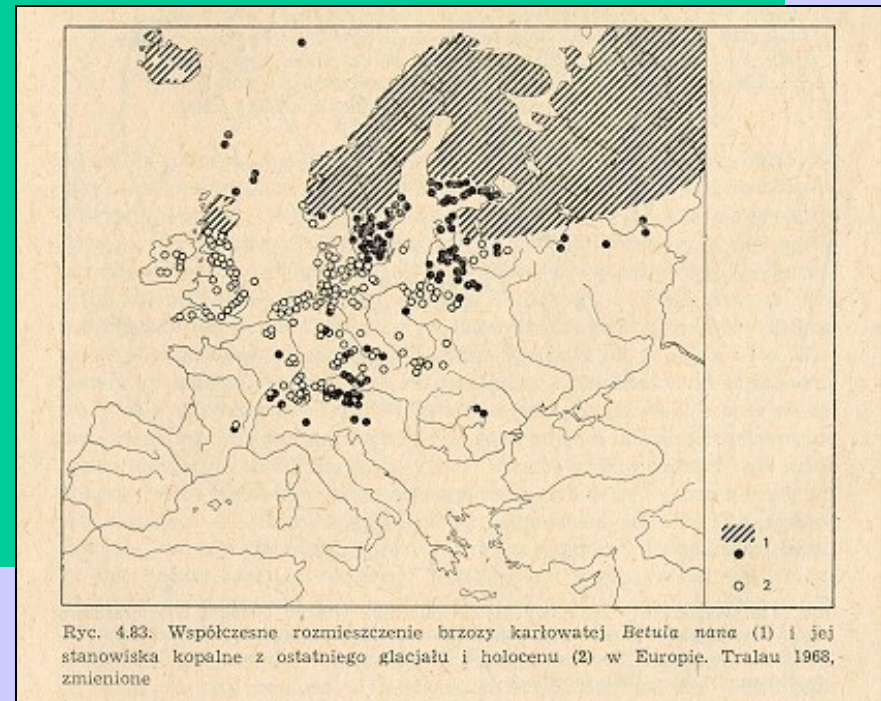
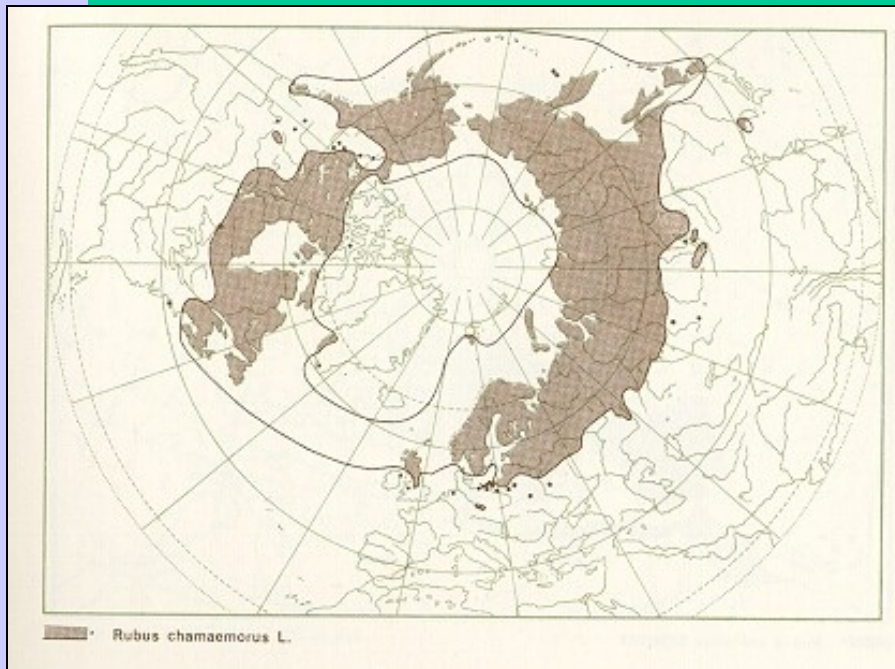

Ryc. 3.12. Rozmieszczenie aldrowandy *Aldrovanda vesiculosa* w Europie — przykład zasięgu rozproszonego. Walter, Straka 1970

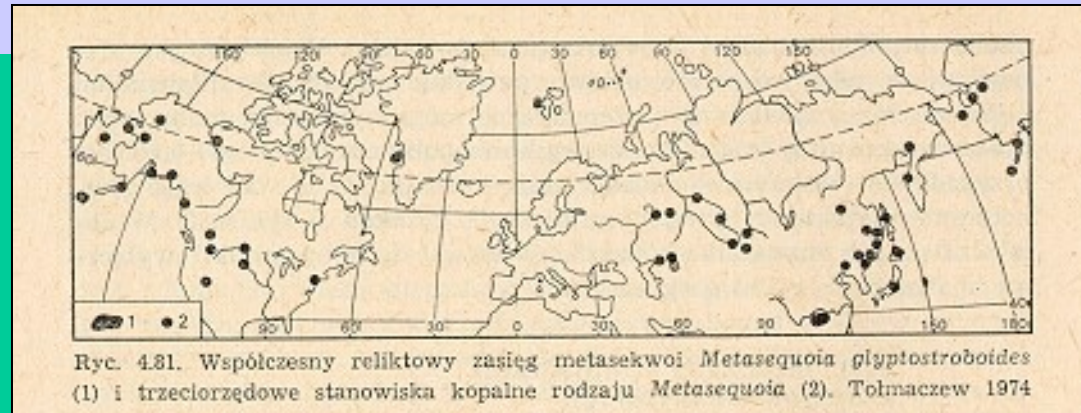
Vnitřní struktura areálů

- arely reliktní
  - zbytek dříve rozsáhlejšího areálu
- forposty
  - současné, resp. nedávné výsadky

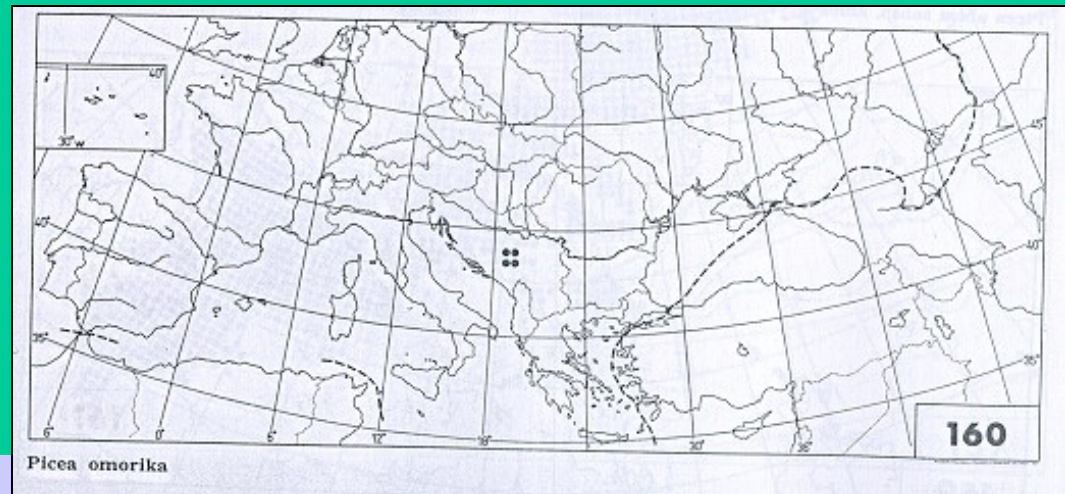

Reliktní areály

- reliktní areál
  - *Metasequoia*

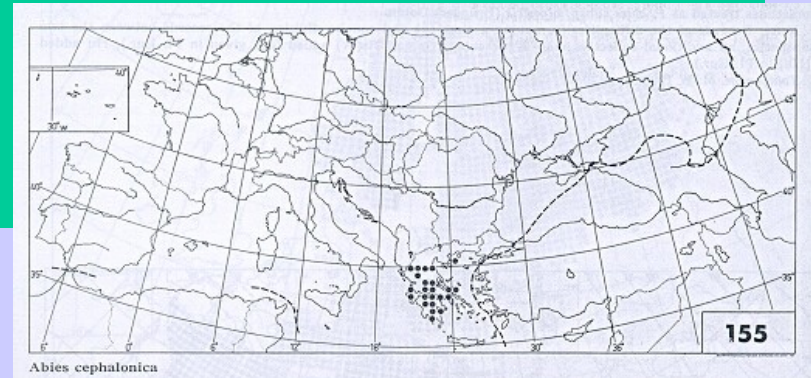
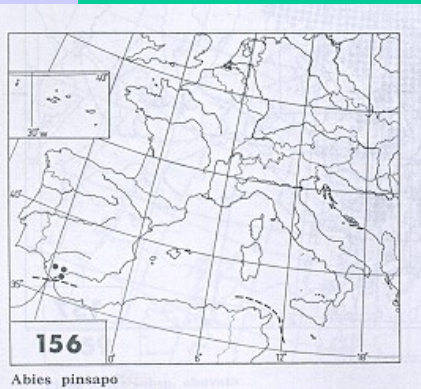
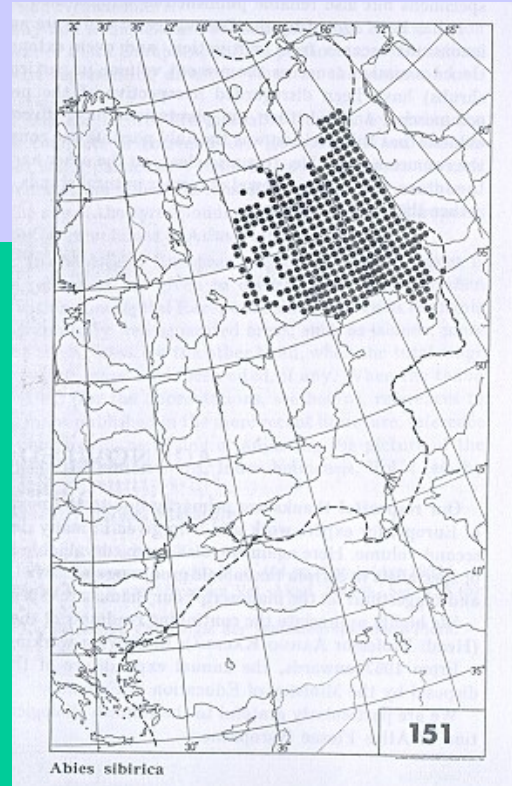
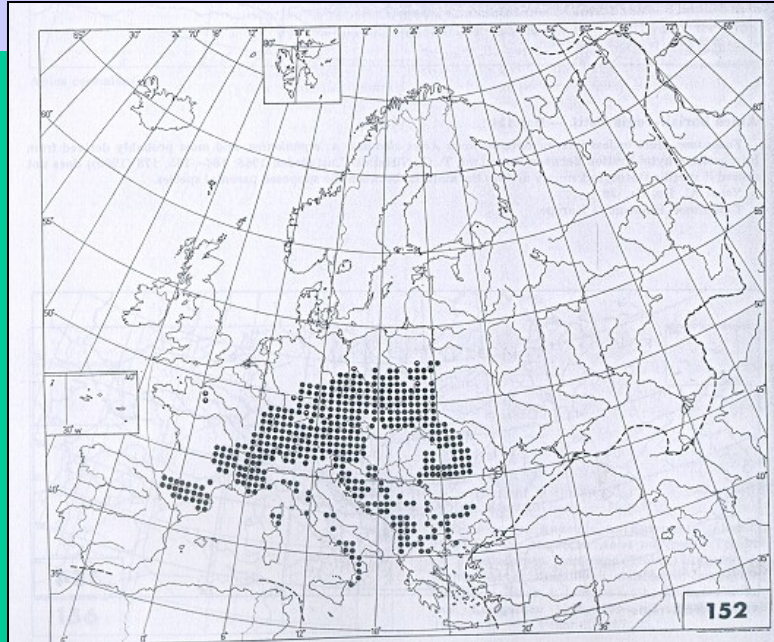
- *Picea omorica*

Reliktní areály

- *Abies*

Disjunkce

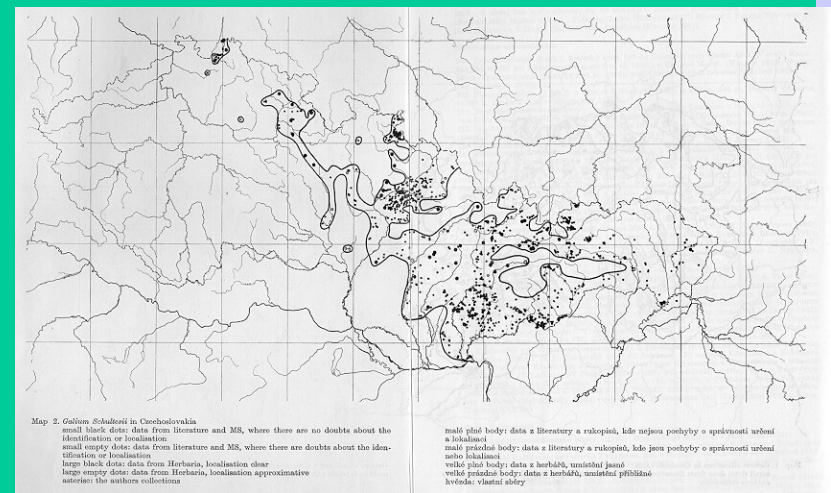
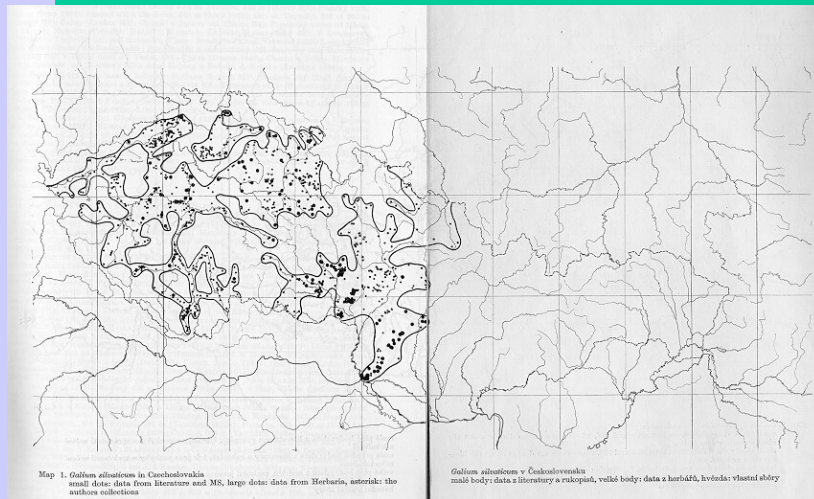
- oddělují arely
  - vlastní
    - rozpad původně souvislého areálu
  - pseudodisjunkce
    - taxon v hiátech nikdy nebyl
  - intermontánní
    - hiát podmíněn pohořím
  - kontinentální
    - hiát existuje na pevnině
  - oceanická
    - hiát existuje díky moři

Porovnání areálů

- koextenzivní
  - společné asi z 90%
- inkluzivní
  - menší součástí většího
- transgresivní
  - malé překrytí

Porovnání areálů

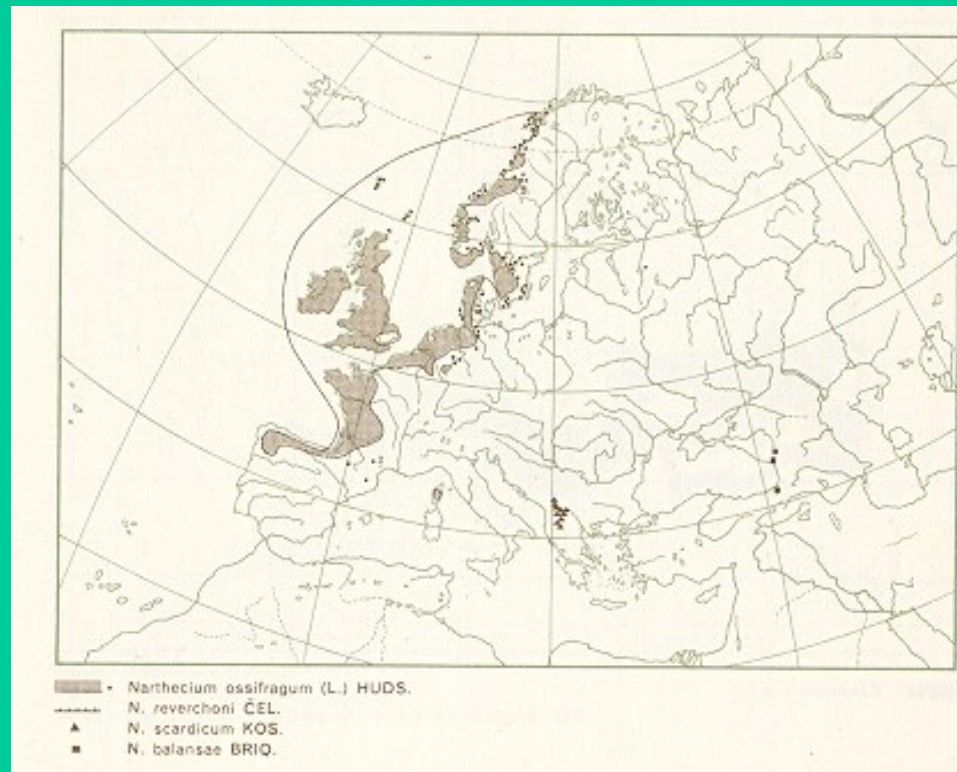
- vikariantní:
  - vicinální
    - těsně sousedící

Porovnání areálů

- vikariantní:
  - separované
    - oddělené

Endemit

- taxon vázaný na určité (přirozeně) omezené území
- subendemit
- - téměř výlučně vázán na určité území, ale omezeně i jinde

Klasifikace endemitů

– podle rozsahu areálu

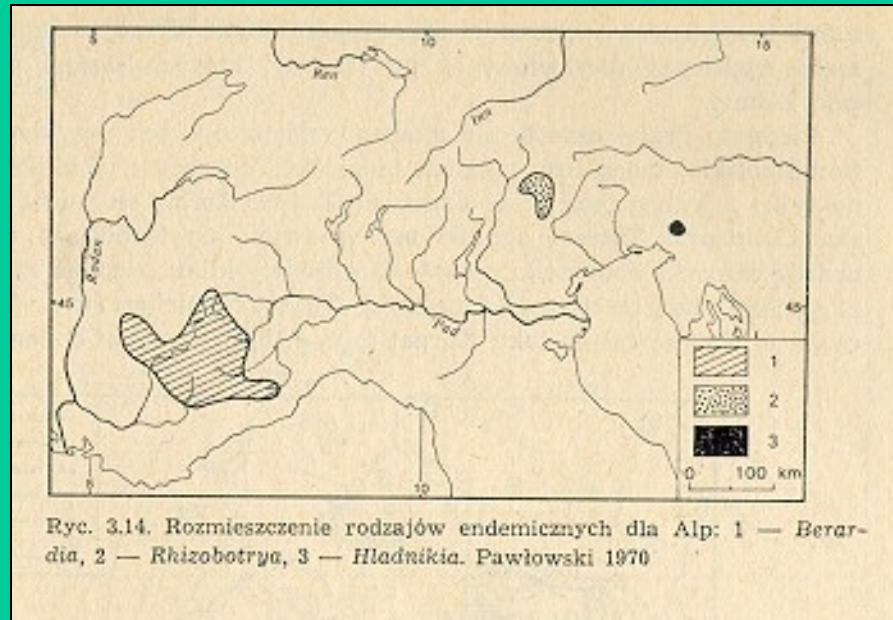
- stenoendemity
  - areál je malý
  - monotopní endemity
- euryendemity
  - mezochorní taxony

– podle stáří

- paleoendemity
  - starší než ze čtvrtohor
    - často regresivní
- neoendemity
  - čtvrtohorního stáří

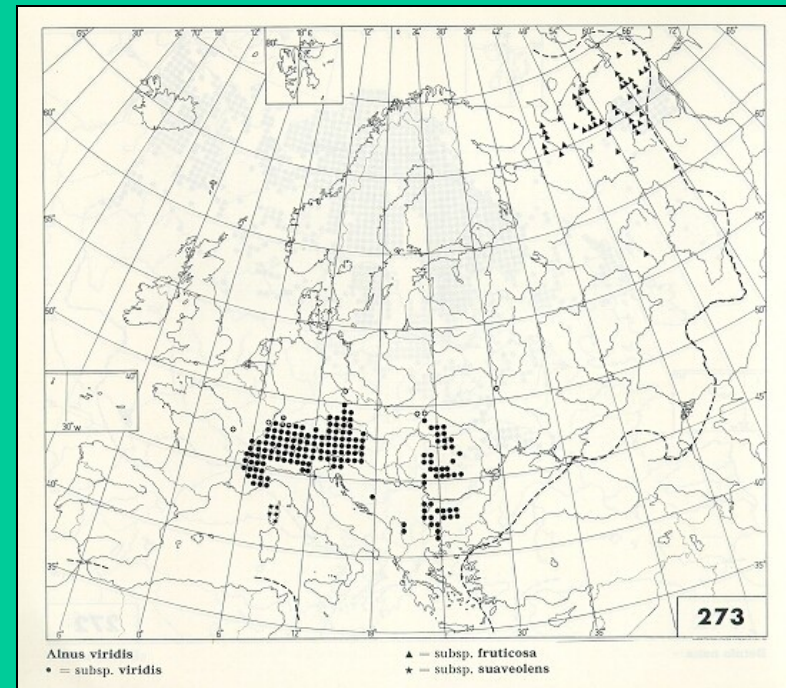
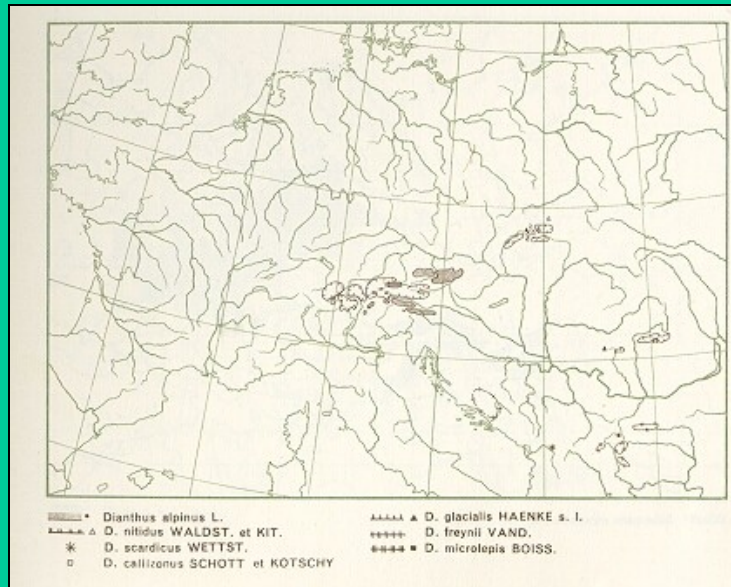
Evolučně historická klasifikace endemitů Favarger et Contandriopoulos 1961

- paleoendemity
  - staré, tercierní
  - taxonomicky a geograficky izolované
  - diploidi nebo paleopolypoidi

Evolučně historická klasifikace endemitů Favarger et Contandriopoulos 1961

- schizoendemity
  - staré i mladé
  - taxonomická divergence podmíněná geografickou izolací
  - diploidi nebo polyploidi

Evolučně historická klasifikace endemitů Favarger et Contandriopoulos 1961

- patroendemity
  - staré (původní)
  - diploidi

Evolučně historická klasifikace endemitů

Favarger et Contandriopoulos 1961

- apoendemity
  - mladé (odvozené)
  - polyploidi

